

Rikspolisstyrelsens allmänna råd om åtgärder vid dödsfall som kan ha orsakats av yttre påverkan m.m.;

beslutade den 14 april 2000.

Efter samråd med Rättsmedicinalverket meddelar Rikspolisstyrelsen följande allmänna råd.

1. Inledning

Till Polisens uppgifter hör att utreda onaturliga och misstänkt onaturliga dödsfall i syfte att bl.a. upptäcka eller utesluta brott. Sådana dödsfall har ofta orsakats av yttre påverkan, exempelvis genom skada eller förgiftning.

Av 2 § lagen (1987:269) om kriterier för bestämmande av människans död framgår att det ankommer på läkare att fastställa att döden har inträtt.

Bestämmelser om läkares skyldighet att anmäla dödsfall till Polisen, om dödsbevis och intyg om dödsorsaken m.m. finns i begravningslagen (1990:1144) och begravningsförordningen (1990:1147).

I lagen (1995:832) om obduktion m.m. finns bestämmelser om rättsmedicinsk undersökning.

Regler om den särskilda undersökningsformen utvidgad rättsmedicinsk obduktion finns i Rättsmedicinalverkets föreskrifter SOSFS 1997:26 (M).

Om åtgärder vid dykolyckor med dödlig utgång finns regler i Rikspolisstyrelsens allmänna råd (RPSFS 2000:13, FAP 416-1) i ämnet.

2. Anmälan vid dödsfall m.m.

Om en livlös person anträffas och några säkra dödstecken inte finns torde bestämmelserna i 2 § 4 polislagen (1984:387) innefatta att polisen skall se till att återupplivningsförsök görs och att personen snarast kommer under medicinsk vård.

Är det ingen tvekan om att döden har inträtt, exempelvis vid förruttnelse eller skador som är uppenbart dödliga, får polisen ombesörja att den döde förs direkt till ett bårhus, där en läkare senare kan fastställa att döden har inträtt och utfärda dödsbeviset.

RPSFS 2000:14

FAP 414-1

Utkom från trycket
den 17 maj 2000

När en läkare anmält ett dödsfall och utfärdat ett dödsbevis enligt 4 kap. 4 § begravningslagen (1990:1144) bör polismyndighetens underrättelse till skattemyndigheten göras skyndsamt, exempelvis genom en ankomststämplad kopia av dödsbeviset. Det bör genom en påteckning eller på något annat sätt tydligt framgå att det är fråga om en kopia.

3. Polisens utredning

Om det behövs för att säkerställa en utredning om brott bör fyndplatsen avspärras (27 kap. 15 § rättegångsbalken) till dess den rättsmedicinska undersökningen har avslutats.

I Polisens utredning bör vid behov även ingå att inhämta uppgifter om den avlidnes levnadsförhållanden, exempelvis missbruk och tidigare hälsotillstånd. Polisen bör höra den läkare som fastställt att döden har inträtt och skaffa en kopia av läkarens journalanteckningar om dödsfallet. Även uppgifter ur exempelvis patientjournal kan behöva hämtas in.

Efter den utredning som kan behövas i anledning av en anmälan enligt 4 kap. 4 § begravningslagen (1990:1144) bör originalet av dödsbeviset överlämnas till skattemyndigheten.

4. Omhändertagande av kroppen och underrättelse till anhörig, m.m.

Senast när kroppen förs till ett bårhus bör Polisen ta hand om pengar och andra värdeföremål. Om det är nödvändigt bör Polisen också ta hand om exempelvis barn och djur i avvaktan på socialtjänstens insatser. Vid behov bör även vapen och ammunition tas omhand av Polisen.

När Polisen har ansvar för utredningen av ett dödsfall bör någon av den avlidnes närstående så snart det kan ske underrättas om dödsfallet genom Polisens försorg. Om rättsmedicinsk undersökning har beslutats bör underrättelse lämnas även om detta.

Polisen bör kontrollera att den läkare som har fastställt att döden inträtt har sett till att kroppen är försedd med identitetsband eller motsvarande. Om identiteten inte är fastställd bör Polisen märka kroppen med ett tillfälligt identitetsband med uppgift om datum och plats för anträffandet. (Ligger kroppen i en plastsäck identitetsmärks säcken.) Fastställs identiteten under den fortsatta utredningen bör Polisen se till att kroppen märks med rätt identitet.

För dokumentation av uppgifter rörande dödsfallet bör blanketterna Primärrapport dödsfall och Uppgifter betr. avliden person (RPS 414.2 resp. 414.1) användas. Sistnämnda blankett är avsedd att följa kroppen.

Rättsmedicinsk undersökning m.m.

Förutom fall av uppenbar eller misstänkt onaturlig död (brott, olyckor, självmord) får en rättsmedicinsk undersökning anses vara särskilt påkallad vid framskriden förruttnelse, när en missbrukare anträffas död eller när en person utan tidigare känd sjukdom anträffas död under oklara omständlig-

heter och när någon avlider i samband med ett myndighetsingripande. Det är också viktigt att rättsmedicinsk undersökning görs i samband med plötslig spädbarnsdöd. I samtliga nu nämnda fall bör en platsundersökning utföras av kriminaltekniker.

I fråga om sådana undersökningar som avses i 14 § 2 lagen (1995:832) om obduktion m.m. bör en avvägning mellan angelägenhetsgraden av undersökningen och närståendes inställning till denna göras.

Om en läkare anmält ett dödsfall till polismyndigheten enligt 4 kap. 4 § första stycket begravningslagen (1990:1144) bör myndigheten, innan man avstår från att besluta om rättsmedicinsk undersökning, samråda med rättsmedicinsk expertis (rättsläkare).

6. Val av undersökningsform m.m.

Vid val av undersökningsform bör polismyndigheten uppmärksamma att den mest kvalificerade undersökningsformen, utvidgad rättsmedicinsk obduktion, bör beslutas när dödsfallet har orsakats av brott eller när sådant inte kan uteslutas. Detsamma bör gälla när någon avlider i samband med ett myndighetsingripande. Rättsmedicinsk obduktion bör väljas i övriga fall när en obduktion behövs.

Rättsmedicinsk likbesiktning bör väljas när dödsorsaken och händelseförloppet vid dödsfallet bedöms kunna klarläggas utan obduktion.

I polismyndighetens beslut om undersökningsform bör även anges om polismyndigheten med stöd av 19 § lagen (1995:832) om obduktion m.m. avser att närvara vid undersökningen.

Samtliga handlingar och uppgifter i polisutredningen, som inte uppenbart saknar intresse för den rättsmedicinska undersökningen, bör vidarebefordras till den rättsmedicinska avdelningen. Vid osäkerhet om vilket material som avses bör kontakt tas med ansvarig läkare vid avdelningen. Polisen bör också ansvara för att korrekta personuppgifter lämnas och för att den avlidne förs till platsen för undersökningen och åter, exempelvis till den ort där dödsfallet inträffade. Vid utvidgad rättsmedicinsk obduktion bör kriminaltekniker biträda vid förrättningen.

Polismyndigheten bör så snart som möjligt underrätta den som skall ordna med gravsättningen om när kroppen kan lämnas ut. I fall som sägs i 5 kap. 2 § begravningslagen (1990:1144) bör polismyndigheten underrätta kommunen.

7. Dödsfall utomlands

Intyg som avses i 21 § andra stycket begravningsförordningen (1990:1147) bör, även om det inte innehåller någon uppgift om dödsorsaken, skickas till Socialstyrelsen, Dödsorsaksstatistiken.

När kroppen är kremerad utomlands och askan förs in i Sverige behövs normalt inget tillstånd enligt 4 kap. 6 § begravningslagen (1990:1144).

Dessa allmänna råd träder i kraft den 1 juli 2000, då Rikspolisstyrelsens allmänna råd (FAP 414-1) i ämnet, beslutade den 9 juni 1997, skall upphöra att gälla.

På Rikspolisstyrelsens vägnar

OLOF EGERSTEDT

Leif Gillgren
(Rättssekretariatet)